

Nem szóltam még a papírtörténet ápolásáról. Itt elsősorban Bogdán István munkásságára, szaktudására támaszkodtunk.

A tartalmilag ilyen módon „megtöltött”, elkészült lapszámokat, a végeredményt azután nyomdász mentora-

ink bíralták, s ők láttak el tanácsokkal. Ők változtattak a lap tipográfiáján, betűtípusán, külső megjelenésén – ha szükségesnek tartották.

Meg kell jegyezni, hogy minden igyekeztünk ellenére küllemét illetően a Papíripar min-

dig messze elmaradt a Magyar Grafika színésége mögött. A Papíripar nem tudott hirdetőket szerezni, a lap fenntartásához így nem nagyon tudott a szerkesztőség hozzájárulni. A lapot elsősorban a szakmaszeretet tartotta életben és az egyesület támogatása.

Szép munka volt arra törekedni, hogy színvonalas, érdekes szaklapot adjunk az egyesületi tagok kezébe. Lehet, hogy nem mindig sikerült az igényeket kielégíteni, de a kezdeti lépéseket mindenesetre megtettük annak érdekében, hogy a hazai és a nemzetközi papíriparról átfogó képet kaphasson az Olvasó magyar nyelven és a szakma külföldön is tudomást szerezzen arról, hogy létezik magyar papíripar és hogy milyen eredményei vannak.

Rózsahegyiné Kalmár Vera

* * *

Múltbeteintés a 90 esztendő Gabányi Andorral

Kedves Bandi Bácsi! A Papíripar c. lap ünnepi száma részére kértünk Tőled interjút.

Az alábbiakban – szíves engedelmekkel-önvallomással jelleggel foglaljuk össze az általad elmondottakat.

Íme:

„1916-ban születtem Budapesten. Szüleim az Adria Biztosítónál dolgoztak. Édesanyám telefonkezelő, édesapám vezető tisztviselő volt.

Iskoláimat elvégezvén – a Thököly úti felsőkereskedelmi érettségiztem – édesapám ajánlására magam is a biztosítótársaságnál kezdtem dolgozni 1934-ben. Itt kerültem a papírral, mint íráshordozóval szorosabb

kapcsolatba, hiszen szerződések előkészítésével, sőt nyomtatott iratokhoz, kötvényekhez a megfelelő papír kiválasztásával is foglalkoznom kellett.

1935-ben hívtak be a hadseregbe és 1936-tól hadapród őrmesterként szolgáltam.

Édesapám 1936-ban meghalt.

A második világháborúban Magyarország hadba lépését követően az orosz frontra kerültem, ahol 1942-ben fogságba estem.

Az öt évig tartó hadifogság alatt dolgoztam ukrán bányában, de részt vettem u.n. átnevelő táborok tanfolyamain is.

A hazaérkezést követően munkát kerestem, hogy magamat fenntarthassam és hogy időközben Kaposvárra költözött édesanyámat támogathassam. Abban az időben édesanyám legfőbb segítője, támasza *Irénke* volt, akivel később összeházasodtunk és a mai napig együtt élünk.

Egy mérnök ismerősöm, *Syggall Alfréd* javasolta, hogy orosz nyelvismeretemet haszno-

sítsam és az ő tanácsára munkára jelentkeztem a Szovjet Vagyonokat Kezelő Bizottságnál (USZI).

Ott életrajzot kellett írjak, természetesen orosz nyelven, és azzal bíztattak, hogy majd értesítenek, ha van munkalehetőség.

Hazautaztam édesanyámhoz Kaposvárra és másnap jött a távirat, hogy jelentkezsek, mert kapok valamilyen feladatot. Azonnal visszatértem Pestre és legnagyobb csodálkozásomra egy volt német tulajdonú, fénymásolópapírt gyártó üzem (Ozalid) vezetőjének neveztek ki. A Nefelejcs utcai gyárcska vezérigazgatóját, aki egyébként nyomdász volt, *Grisinnek* hívták. Amikor elmondtam neki, hogy papírral már volt dolgom, de fénymásolópapírral még nem találkoztam, azzal nyugtatott, hogy „majd ezt is megtanulod”.

Az ország újjáépítéséhez a tervező mérnökök egyre több fénymásolópapírt igényeltek, és ezt az ellátási feladatot kellett nekünk megoldani. Akkortájt a papírfeldolgozó ipart kisüzemek alkották. Egy ilyen „minigyár” volt a korábban német érdekeltségű fénymásolópapírt készítő műhely is a Hollán Ernő utcában, ahol a berendezéseket és az anyagokat az elhagyott javakat kezelő kormánybizottság kisajátította és átadta a háborús károk miatti jóvátételi kötelezettség folyományaként akkor már szovjet tulajdonban működő Ozalidnak, hiányos berendezéssel és anyag nélkül.

Pedig az alapanyagok, illetve a kulcsfontosságú vegyszerek igazán jól jöttek volna a termeléshez.

Az Ozalid 1937-ben alakult és a fénymásolópapír készítésén kívül cellofán-feldolgozással is foglalkozott.

A vállalat 1948 után un. műpauszta, paraffinált papírt, szőnyegpapírt, fűszerzacskókat és más csomagolóanyagokat is előállított.

Az Ozalidban ismertem meg *Bíró Józsefet*, aki kiváló műszaki ismerettel rendelkező munkás volt, és segítségével sok mindent megtanulhattam a fénymásolópapír gyártásáról. *Bíró* később elvégezte az egyetemet és az Ozalid főmérnöke lett.

A gyárat idővel áttelepítették a Dessewffy utca 37. sz. alá. Megoldódott a vegyszerek

hazai előállítására és a termékválaszték tovább bővült: diagrampapírok, leszakítótekercecsek gyártása kezdődött el.

Az Ozalidot a magyar állam 1952-ben átvette, és az továbbra is az én irányításommal működött. Egy ideig a Naxos Csiszolóárugyár is hozzánk tartozott, bár később – átmenetileg – a Nehézipari Minisztérium felügyelete alá vonták. Az Ozalid Vállalathoz került a Szivarkapapírgyár és a Másolópapírgyár is. Az összevonások révén bővült a szakembergárda és új profilok kialakítására nyílt lehetőség.

Az Ozalid megkezdte a magnetofonszalag-termelést, az alumíniumfóliával kombinált édesipari csomagolóanyagok gyártását, valamint a polietilénfólia feldolgozást is. Hamarosan megkezdődött a nyomásra tapadó címkék gyártása is.

1955-ben felvettek a Közgazdasági Egyetemre, amelyet 1961-ben fejeztem be.

Az Ozalid nevet a szabadalom korábbi német tulajdonosai tőlünk visszavásárolták, így ezt követően Duna Papírárugyárként működünk tovább. A fénymásolópapírt ezután – az eredeti terméknevét betűinek felcserélésével – Diazol márkanéven forgalmaztuk. Profiltisztítás révén egy sor csomagolóanyag gyártása rövidesen más üzemhez került, viszont a Duna Papírárugyárban a hatvanas években öntapadó ragasztószalag és szigetelőanyag készítése kezdődhetett el.

A magyarországi papírgyárakat és a nagyobb papírfeldolgozó üzemeket a Könyvnyúipari Minisztérium 1963-ban egy vállalattá vonta össze. Így végeredményben az öt egységből álló Duna Papírgyár a Papíripari Vállalat egyik egysége lett.

Ekkor új munkakörbe kerültem. A Papíripari Vállalat megalakulásakor az addig önállóan működő ERKÜ-t, amely egy papíripari ellátó és raktározó cég volt, Értékesítési Főosztályként a nagyvállalat magába olvasztotta és ennek a vezetésére kértek fel.

Feltehetően kereskedelmi és az elsajátított műszaki ismereteim, valamint német, francia és orosz nyelvtudásom volt a fő mozgatóerő a vállalatvezetők döntésében a további munkámat illetően.

Az Értékesítési Főosztály koordinálta a Papíripari Vállalat bel- és külföldi értékesítési tevékenységét.

Feladatai közé tartozott a magyar piac ellátása olyan termékekkel, amelyeket technológiai korlátok vagy kapacitáshiány miatt a vállalat itthon nem tudott előállítani, és meghatározó szerepe volt a KGST országokkal folytatott u.n. kontingens és papíripari választékcseré szállítások szakmai tartalmának gondozása, valamint lebonyolítása egy hatékony együttműködő partnerrel, a LIGNIMPEX külkereskedelmi vállalattal karöltve.

A hetvenes években a Papíripari Vállalat egy erőteljes átszervezéssel finomította a vállalati központ és a gyárak munkájának összehangoltságát. Az Értékesítési Főosztályt és a rostanyagokkal, segédanyagokkal és papírgépi öltözőkkel (szita, nemez) foglalkozó Anyag Főosztályt összevonták, majd ide integrálták a Termelési Főosztályról a papíripari és papírfeldolgozó ipari programcsoportokat is, annak érdekében, hogy a makroszintű termelésirányítás és a kereskedelem egyazon egység keretében működve hatékonyabban szolgálja a gyárak és az egész vállalat működését, továbbá hogy javítsa a felhasználók, a kereskedelmi partnerek ellátását.

A Papíripari Vállalat Kereskedelmi Igazgatóságától elbúcsúzva, 1976-ban vonultam nyugállományba.

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségénél a Vegyipari Műszaki Egyesület volt első befogadóm 1951-ben, mivel a papírfeldolgozó ipari műszaki szakemberek a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesületben csak a későbbi években kaptak helyet. Akkor természetesen én is váltottam.

Ma is szívesen beszélgetek korábbi munkatársaimmal és a fiatalabb generációhoz tartozó szakmabeliekkel. Örömmel vettem részt a közelmúltban szervezett papíripari találkón is, amelynek összehívására azt megelőzően magam tettem javaslatot.

Köszönetet kell mondanom a MTESZ-nek, ahol sokat tesznek az újabb korosztályok továbbképzéséért, ellátják tagjaikat a megfelelő szakirodalommal és minket idősebbeket is igyekeznek együtt tartani és foglalkoztatni.

A papírhoz, különösen nyomtatott papírhoz ma is szép emlékek fűznek.

Gazdag minikönyv-gyűjteményem van és a bélyegek szerelmeseként ma is aktív tagja vagyok a MABEOSZ-nak.”

Kedves Bandi Bácsi! Köszönjük a beszélgetést és ismételten minden jót, egészséget és sok örömet kívánunk a 90-en túli évekre is!

Lindner György, Kalmár Péter

* * *

Beszélgetés az alapítók és szerzők közül Szilágyi Ottóval

– *Hogy került Ön a Papíriparhoz?*

– Első munkahelyem a háború alatt megszűnt. Második munkahelyem a Fűzfői Papírgyár lett 1946-ban, itt mint üzemírnok dolgoztam. Munkakörömbé belefért a gyár bemutatása azoknak, akiket két példaképem, *Alpár* és *Kunos* főmérnök urak hozzám küldtek. Ezért meg kellett tanulnom a gyártás technológiáját, gépeinek működését is. Ez felkeltette

az érdeklődésemet e számomra új iparág iránt. Továbbképzés céljából beiratkoztam az 1948-ban induló Állami Műszaki Főiskolára, papíripari szakra. Ekkor Fűzfőn már bér- és normakérdésekkel is foglalkoztam. Ehhez Budapesten elvégeztem egy „munkatudományi” tanfolyamot.

– *Hol dolgozott tovább? Tanulmányai miatt Budapestre kellett költöznie!*